

توجه به فرصت‌های تجاری ایران با همسایگان

۳ سال پیش، مسافرتی صنعتی در حوزه صنایع سیمان به شهر وان داشتیم. در آن سال وان تازه آسیب‌های زلزله سنگین و ویرانگر را از سر گذرانده بود و سعی می‌کرد براساس برنامه زمانبندی شده در مدت ۱۶ ماه خانه‌های محکم ضدزلزله بسازد و تحویل شهروندان دهد؛ هدفی که براساس برنامه پیش رفت و اجرایی شد.

برای اجرای این طرح و تامین مواد اولیه، مقرر شد طرح مشترکی با سیمان بوکان در وان اجرا شود. بر همین اساس مقرر شد کارخانه سیمان ایران و وان با نام و برند ترکی راه اندازی شود. برای برنامه ریزی و اجرای این طرح جلساتی با استاندار وقت، اتاق‌های بازرگانی ایران و ترکیه و رئیس وقت اتاق بازرگانی برگزار شد. پروژه گاپ یا پروژه آناتولی جنوب شرقی ترکیه، یک پروژه توسعه چندبخشی است که شامل سدسازی گسترده در جنوب شرق آناتولی ترکیه می‌شود. این پروژه براساس مفهوم توسعه پایدار برای ارتقای زندگی ۹ میلیون نفر (۲۰۰۵) ساکن این منطقه هدف گذاری و اجرایی شده است. هدف اعلام شده برای این پروژه، کاهش محرومیت منطقه ای با افزایش درآمدها و استاندارد زندگی و همچنین افزایش ثبات اجتماعی و رشد اقتصادی و ایجاد شغل به ویژه در مناطق روستایی است. کل هزینه این پروژه بیش از ۱۰۰ میلیارد لیره ترکیه (براساس نرخ سال ۲۰۱۷) یا حدود ۳۲ میلیارد دلار برآورد شده که یک سوم این سرمایه گذاری تا ۹ سال گذشته انجام شده است. این پروژه ۹ استان ترکیه را دربرمی گیرد که شامل آدیامان، باتمان، دیاربکر، غازی عنتاب، کیلیس، سیرت، شانلی اورفه، ماردین و شرناق شده که در حوضه رودخانه های فرات و دجله و در میان رودان شمالی قرار دارند.

در آن سال گاپ که مهم ترین پروژه عمران و توسعه شرق ترکیه به شمار می رود، در حال جانمایی برخی پروژه ها و اجرای دیگر برنامه ها بود که بسیاری از سدها، زیرساخت های کشاورزی، دامپروری، راه ها و صدها پروژه دیگر امروز ترکیه حاصل برنامه های اجرایی آن دوران است. با اجرای این طرح ها و باتوجه به جانمایی شهر وان در مسیر پروژه گاپ و طرح های توسعه ای ترکیه، وان می رود تا به یکی از مراکز بزرگ صنعتی، تجاری، کشاورزی و یکی از قطب های ویژه ترکیه در سطح جهان تبدیل شود. این منطقه دارای جاذبه های ویژه طبیعی، امکانات حمل و نقل زمینی، هوایی و خط آهن متصل به اروپا، دریایچه وان، مناطق عشایری و دامداری و ایللی، سدهایی روی دجله و سایر رودها و صدها امکان طبیعی و منابع انسانی دیگر است.

مزیت های بسیار این شهر کوچک، وان را به یکی از مهم ترین مراکز گردشگری هم تبدیل کرده و سال گذشته هتل های شهر وان پر از شهروندان کشورهای همسایه از جمله ایرانی ها و آذربایجانی ها بود.

شهر وان به لحاظ نزدیکی به ایران باتوجه به هزینه های بالای حمل و نقل در ترکیه که حمل بسیاری از کالاها به این منطقه را هزینه بر می کند، می تواند برای کالاها و تولیدات صنایع ساختمانی، قیر، ایزوگام، کاشی، زغال سنگ های حرارتی با ۷۰۰۰ کالری برای سوخت و تامین حرارت هیدروکربن، روغن های پایه و ده ها اقلام دیگر بازار خوبی باشد. فاتح چیفتچی، معاون وزیر تجارت و گمرکات ترکیه نیز چندی پیش اعلام کرد که شهر وان در حوزه گردشگری و تجارت حرکت تندی را آغاز کرده و در حال مدرنیزه کردن گمرک و شرایط ورود گردشگران و ایجاد تسهیلات ویژه برای ورود مسافران از مرز رازی (خوی)-کاپی کوی (قطور) است؛ از این رو در سال گذشته میلادی حدود ۵۰۰ هزار گردشگر از این مرز وارد ترکیه شده اند و صد البته فرمانداری کل خوی می تواند با نشست های مستقل با استانداری وان و حتی ایجاد میزگردهای تجاری-صنعتی مشترک مرادفات تجاری این منطقه را تسهیل کند.

به علاوه اینکه وان می تواند در حوزه تجارت مرزی و تامین نیازهای منطقه نقش اساسی داشته باشد؛ بر همین اساس است که تقوا، رئیس اتاق بازرگانی استان وان نیز خواستار تقلیل هزینه های خروجی از مرز کاپی کوی شده و گفته در این باره ملاقاتی با دبیر اتاق مشترک ایران و ترکیه داشته است. درنهایت می توان بر این نکته تاکید کرد که وان می تواند در آینده نه چندان دور محل ملاقات تاجران گرجی، آذربایجان، شمال عراق و کشورهای عربی شود. باتوجه به این مزیت، این شهر فرصت خوبی برای تجارت ایران به شمار می رود که می توان با برنامه ریزی و هدف گذاری دقیق از این فرصت بهره برد.

سیدجلال ابراهیمی - مدیر مرکز مطالعات ایران و ترکیه